

Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás
4600 Kisvárda Szent László utca 7-11. Magyarország
Європейське об'єднання територіального співробітництва
з обмеженою відповідальністю ТИСА
88008 Ужгород пл. Народна 4. Україна
Tisza European Grouping for Territorial Cooperation Liability Limited

ÁLT/161-1/2024

Tárgyalja:

a közgyűlés valamennyi bizottsága

Döntéshozatal:

Egyszerű többség

T Á J É K O Z T A T Ó

- a Vármegyei Közgyűléshez –

a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás tevékenységéről

Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás
4600 Kisvárdra Szent László utca 7-11. Magyarország
Європейське об'єднання територіального співробітництва
з обмеженою відповідальністю ТИСА
88008 Ужгород пл. Народна 4. Україна
Tisza European Grouping for Territorial Cooperation Liability Limited

A Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás tájékoztatója a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Közgyűlés számára

Magyarország Kormánya támogatásával a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat, Kisvárdra Város Önkormányzata, és a Kárpátaljai Megyei Tanács (Ukrajna) létrehozta a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulást (továbbiakban: Tisza ETT), melyet a 2015/S 227-414191 szám alatt regisztráltak, s a Külgazdasági és Külügyminisztérium 19. sorszám alatt 2015. október 26-án vette nyilvántartásba. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat az 53/2015 (IX.25.) önkormányzati határozatával döntött a Tisza ETT megalapításáról, mellyel a határ menti együttműködés új dimenzióba lépett. A Tisza ETT volt az első olyan kezdeményezés Európában, amelyet egy EU-tagállam (Magyarország) és egy nem EU- állam (Ukrajna) hozott létre.

A megalakulás óta eltelt több mint 8 évben a Társulás folyamatosan szélesítette tevékenységi körét, bemutatkozó fórumokat szervezett és építette partnerkapcsolatait, valamint azonosította az általa lefedett terület problémáit, és azok megoldására forrástérképezést végzett.

A Tisza ETT az elmúlt időszakban több pályázatot és kérelmet is benyújtott céljai megvalósításának érdekében.

Magyarországon egyedülálló módon a Külgazdasági és Külügyminisztérium támogatja az Európai Társulások működését és egyedi támogatásokkal is hozzájárul a Társulás kitűzött céljainak eléréséhez. A Tisza ETT 2023 évben két sikeres pályázatot nyert és valósított meg. A Társulások szakmai képzését folyamatos ETT Műhelyek szervezésével biztosítja a Külgazdasági és Külügyminisztérium, melyen minden alkalommal részt veszünk. Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma pénzügyi támogatásával 2022-2023 években több mint 300 gyermek számára szerveztünk tábor Magyarországon és Kárpátalján. Többek között az Ukrajnai Állami Rendőrség Kárpátalja Megyei Főosztálya Speciális Rendőri Egységének családjai számára magyarországi szabadidős programokat szervezett a Tisza ETT. Továbbá ternopili, leMBERGI (Ivivi), ivano-frankivszki és kharkovi hátrányos helyzetű, valamint a háborús övezetből ideiglenesen a térségben tartózkodó gyermek kárpátaljai üdülését szervezte a Társulás Magyarország Ungvári Főkonzulátusának támogatásával.

A Tisza ETT Vezető partnerként két pályázatot valósított meg a Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna ENI Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 keretében.

1. Az „Environmental Assessment for Natural Resources Revitalization in Solotvyno with an overarching view to preventing the further pollution of the Upper-Tisza Basin through the preparation of a complex monitoring system” (Természeti források revitalizációjának környezeti vizsgálata Aknaszlatinán a Felső-Tisza-medence további

szennyezésének megakadályozása érdekében egy átfogó monitoring rendszer kialakításával) - **REVITAL I** projekt.

A Tisza-folyót érintő súlyos környezeti hatások Aknaszlatinán a 2008 évben bekövetkezett sóbánya okozta katasztrófa következtében, a folyadék sótartalma tízszeres átlagot ért el. A talaj és a felszíni vizek szennyezettsége pontosabban só-szennyeződése mellett az összeomló bánya-hálózatok folyamatos veszélyt jelentenek az emberi életre.

A projekt eredménye - egy komplex geológiai, hidrogeológiai felmérés, illetve a vízmennyiségre, vízminőségre is kiterjedő alapállapot vizsgálat. Ennek alapján kidolgozható egy Regionális Fejlesztési Terv, illetve egy komplex helyi monitoring rendszer terv, mely rövid, közép és hosszútávon nyújt egy alapot a kiindulási helyzetről a döntéshozók számára, valamint a szükséges beavatkozások lehetőségeire. Közvetlenül Aknaszlatina Önkormányzata, valamint lakossága profitálhat a projekt megvalósítása során feltárt eredményekből, valamint a probléma jellegéből adódóan a határmenti települések, illetve a Tisza és mellékfolyó által érintett is.

A Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna ENI Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 keretéből biztosított EU támogatás mértéke 968 235 euro.

A projekt 2019. szeptember 1. és 2023. augusztus 31. között valósult meg.

2. ZeroWaste :Theory for Everybody, Practice for Everyone in the Cross-Border Region (ZeroHulladék: Elmélet és gyakorlat mindenki számára a határon átnyúló régióban) projekt.

Az infrastrukturális elemeket tartalmazó pályázatunk az egyik legégetőbb határon átnyúló probléma, a szilárdhulladék kezelésének kérdését célozta meg. A Tisza hulladékszennyezésének egyik oka, hogy Kárpátalján nem megoldott a szilárdhulladék szakszerű kezelése, így a két ország és a két szomszédos megye érdeke, hogy ennek a problémának a megoldására mielőbb megoldást találjon. Az orosz-ukrán háború miatt Kárpátalja tartósan több mint 400 ezer belső menekültet fogadott be, így ez a kérdés kiemelten fontossá vált.

A Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna ENI Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 keretéből biztosított EU támogatás mértéke 5 millió euro volt.

Mivel a beruházás megvalósítása jelentős többletforrást igényelt (a projekt költségvetése: 7.833.403,08 euro), az elmúlt évek során folyamatos egyeztetést kezdeményeztünk Magyarország Kormányával a hiányzó forrás biztosításáról. Hosszas tárgyalást követően 2022 decemberében született meg az a kormányhatározat, ami rendelkezésre bocsátotta a projekt sikeres megvalósításához szükséges hiányzó forrást (Magyarország Energiaügyi Minisztériuma által nyújtott támogatás mértéke: 916.100.034 forint).

A projekt megvalósításához szükséges teljes forrás biztosításának rendelkezésre állását követően, 2022. december 21-én írta alá a Tisza ETT a **ZeroWaste** projekt támogatási szerződését Budapesten.

A pályázat keretében a Beregszászi Járásban található Jánosi településen lévő hulladékudvarban egy korszerű depónia épül a hozzá tartozó kiszolgáló épületekkel.

A létesítmény főbb infrastrukturális elemei: irodaépület, kazánház, ellenőrző kapu, fertőtlenítő, tűzvíz tározók, komposztáló a szerves hulladék számára, veszélyes hulladék tárolására szolgáló épület, szennyvízgyűjtő, garázs, műhely, rakodótér, szivattyútelep, ellenőrző kutak, vízelvezető árok, kerítés, kötelezően előírt tereprendezés és parkosítás, stb.

A hosszú távú fenntarthatóság érdekében Kárpátalján létrehozásra került egy *önkormányzati társulás*, amely szervezi és működteti a térség hulladékgazdálkodását a projekt lezárását követően. A beruházás eredménye 25-30 ezer tonna éves kapacitású depónia működésének beindítása, ami a térségben élők számára hosszú távú megoldást jelent a szilárd háztartási hulladék kezelésére. A Kárpátalja Regionális Fejlesztési és Határmenti Együttműködési Ügynökség, a projekt ukrainai

partnere 27 szelektív hulladékgyűjtő szigetet alakított ki a beregszászi járás területén, szintén a projekt keretében.

Tekintettel a beruházás fontosságára, mely mind Kárpátalja megye, mind pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye számára prioritást élvez, a Kárpátaljai Megyei Tanács vállalta a bekötőút megépítését a lerakó komplexum felé.

A Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna ENI Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 keretéből biztosított EU támogatás elszámolása sikeresen megtörtént, a Magyarország Energiaügyi Minisztériuma által nyújtott támogatás elszámolására 2024. júliusában fog sor kerülni. A tervek szerint 2024 nyarán már modern, az európai normáknak mindenben megfelelő hulladék lerakó működik majd a Bereg-vidéken.

Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna Interreg NEXT 2021-2027 pályázati felhívás keretében összesen 10 pályázatot nyújtott be a Tisza ETT, melyek közül 5 pályázatban vezető partnereként szerepel. Ezek a pályázatok elsősorban az energetikai, egészségügyi, oktatási, turisztikai, környezetvédelmi terület, az ágazati valamint határmenti infrastruktúra kialakítását, a meglévő határátkelők és a hozzájuk vezető bekötőutak javítását, illetve újak építését, új munkahelyek létrehozását, a kulturális örökség megőrzését, a helyi határmenti területen élő emberek közötti együttműködést, gazdasági kapcsolatok és vállalkozások fejlesztésének elősegítését célozzák.

A Tisza ETT több, mint két éve híd szerepét tölti be adakozók és rászorultak között, mely feladat folyamatos, hisz a háborúnak még koránt sincs vége.

A 2022. február 24-én kirobbant, ukrán-orosz konfliktus miatt a Tisza ETT felelősséget érzett és szerepet vállalt a magyar-ukrán határra nehezedő migrációs nyomás enyhítésére, humanitárius segélyek gyűjtésére és Kárpátaljára történő kiszállításuk megszervezésére. Kapcsolatait felhasználva felméri a rászorultak igényeit az ukrainai önkormányzatokkal, egyházak képviselőivel, egészségügyi intézményekkel együttműködve. A beérkezett kéréseknek megfelelően térképezi fel az ETT a korábbi és a háború óta kiszélesedett kapcsolati hálón keresztül a lehetséges adományozókat, támogatókat és egyéb lehetőségeket, hogy a segítség célzottan juthasson el.

A Tisza ETT sikeres pályázatának köszönhetően, ingyenes magyar, mint idegen nyelv oktatás vette kezdetét Kisvárdán 2022 májusában, az átmenetileg a városban élő ukrán, illetve ukrán/magyar menekültek részére. Kiemelten fontos, hogy a menekült családok számára biztosítani tudjuk a magyar, mint idegen nyelv tanulását. Erre kiváló lehetőséget biztosítottak a Külgazdasági és Külügyminisztérium Magyar Diplomáciai Akadémia Kft. és Stipendium Hungaricum Programért Felelős Államtitkárság által szervezett „Tanuljunk együtt magyarul” program különböző szintű képzési formái. A program lezártaival, a továbbra is fennálló igényeknek megfelelően, önkéntesekkel folytatjuk a magyar mint idegen nyelv oktatását.

A humanitárius tevékenység során számos külföldi támogatóval alakított ki kapcsolatot a Társulás. Ennek eredményeként az elmúlt egy évben több adományúton vettünk részt. Kiemelten fontos számunkra a gyermekkórházak, gyermekotthonok, idősek otthona valamint a fogyatékkal élők támogatása. Karácsony előtt több mint 500 élelmiszer csomagot osztottunk ki kárpátaljai kisnyugdíjasok számára. Tekintettel arra, hogy Kárpátalja lett a harcok során megsérült és rehabilitációra szoruló katonák „befogadója”, több alkalommal vittünk a rehabilitációjukhoz szükséges orvosi felszereléseket, tolószékeket, elektromos kisérműveket, gyógyszereket.

Miután súlyos gondokat okoz Ukrajnában és ezen belül Kárpátalján is az áramkimaradás, az elmúlt időszakban főként aggregátorkát, áramfejlesztőket és akkumulátorokat jutott el a Társulás

kistelepülések papi/lelkési hivatalaiba, hogy a vallásgyakorlás akadálymentesen megvalósulhasson.

Bízunk abban, hogy további fejlesztési projektek beindításával a Tisza ETT hozzájárul a két megye, a határtérségét közös problémáinak megoldásához.

Kisvárdán, 2024. április 17.

Tisztelettel:

Szabóné Cap Andrea
Szabóné Cap Andrea
igazgató

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI KÖZGYŰLÉS
.../2024. (IV.25.)
önkormányzati határozata

a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás
tevékenységéről

A Vármegyei Közgyűlés

a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás tevékenységéről szóló tájékoztatót jóváhagyólag tudomásul veszi.

A határozatot kapják:

1. Szabóné Cap Andrea, a Tisza Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás igazgatója, 4600 Kisvárda, Szent L. u. 7-11.
2. Vármegyei Önkormányzati Hivatal, Helyben

Nyíregyháza 2024. április 25.